

5. del – Nebukadnesars Drømmebilde (Daniel kap.2)

Nebukadnesar har en drøm fra Gud som bare kan tydes av Daniel og hans venner. Han ser en billedstøtte av en mann som symboliserer fire verdensmakter som skal herske på jorden inntil de blir erstattet med Guds rike. Billedstøtten forestiller menneskenes rike som tilsynelatende er mektig, men som i virkeligheter står på meget skrøpelige ben. Det blir knust av en stein som ble til et stort fjell og fylle hele jorden.

På grunn av dette avsnitt i Bibelen kunne Nebukadnesar betraktes i et gunstig lys. Men i virkeligheten var han en brutal militær enehersker som antagelig har lidd av paranoia – en sinnssykdom som gir pasienten vrang forestillinger. I kap.2;1 kan vi lese at han *"hadde drømmer som gjorde hans ånd urolig, og han fikk ikke sove"*, og senere, vers 29 forklarer Daniel årsaken: Nebukadnesar lå våken med bekymringer om hva som skulle skje etter hans regjeringstid. Ville det bli en ennå større konge i Babylon? Ville han bli betraktet som den største hersker i historien? Til sist falt han inn i en urolig søvn og svarene ble gitt ham i en drøm, men det var ikke de svar han hadde regnet med.

Det fremgår ikke hvorvidt kongen husket detaljene da han våknet om morgenen. Men selv om han husket drømmen, kunne han ikke forstå den. Og hans skuffelse førte til et intenst raseri som kom til uttrykk i skrekkelige trusler mot sine vismenn (v.5,12 og 13).

Et problem for vismennene

Nebukadnesar kalte til seg alle vismenn som kunne være i stand til å hjelpe (v.2,3). På den tid trodde menneskene på at drømmer kunne bety noe. Problemet i dette tilfelle var at Nebukadnesar ikke fortalte dem hva han hadde drømt. Han krevet at vismennene skulle fortelle ham drømmens innhold med sine egne evner, og dette skulle være et bevis for å kunne vurdere sannheten av deres tydning (v.9). Dette var en umulig oppgave, og vismennene måtte innrømme dette for kongen. Deres forsøk på å trekke ut tiden *"i håp om at tidene skal forandre seg"* (v.9) lyktes ikke.

Daniel ber om Guds hjelp (v.14-23)

På den tid var Daniel og hans venner nybegynnere i gruppen av vismennene, og det var bare deres eldre embedsbrødre som var blitt innkalt til kongen. Tross dette gjalt befalingen om dødsdom også dem. Selv om de var i Guds tjeneste, betydde det ikke at de alltid kunne leve et rolig og trygt liv. Og vanskelighetene kunne oppstå helt uventet. Disse må bli tatt imot med ydmykhet og tro, og betraktet som en del av de tuktende erfaringer som alle Guds barn blir utsatt for. Daniel beviser i denne vanskelige situasjon at han har karakteregenskaper lik de Jesus utviklet og lærte oss å leve etter og hvordan vi skal reagere. Da han hørte om dødsdommen var hans reaksjon et skoleeksempel på hvordan Guds folk skal handle i slike situasjoner:

- Daniel henvendte seg til Arjok, kongens høvedsmann med kloke og forstandige ord (v.14). Det var et forsiktig spørsmål uten vanskelige

Profeten Daniels Bok

innvendinger. Han handler slik som Paulus lang tid senere anbefaler Timoteus: *"Men en Herrens tjener må ikke ligge i strid, men være vennlig mot alle, i stand til å lære andre, villig til å tåle ondt. Med saktmodighet skal han tilrettevise dem som sier imot"*. (2.Tim.2;24-25).

- Så forteller Daniel sine venner om det som hadde hendt forat de sammen skulle be om Guds hjelp til å åpenbare denne hemmelighet (v.17-18). (sml. Jakobsbrev kap.1;5).

Da ble drømmen og dens tydning gitt til Daniel i et syn om natten. Denne beretning blir vanligvis omtalt som Nebukadnesars drøm, men selve budskapet blir gitt i visjoner til Daniel.

Daniels positive reaksjon da han tok til orde er som en salme, full av hjertevarm lovprisning og takksigelse (versene 20 til 23). Dette er første bekreftelse i Daniels bok på at Gud kontrollerer begivenhetene og vil åpenbare det som hender til dem som er vis. Til disse vil Gud åpenbare *"det dype og skjulte"* fordi *"han vet hva som er i mørket og hos ham bor lyset"*. Verden er i mørke og Guds lys er nødvendig for å åpenbare det som skjer og det som vil skje i verden. Han åpenbarte for Daniel det som kongen ønsket å vite.

Drømmen og dens tydning (v.24-45)

Daniel ba så om å bli ført inn til kongen. Han ga her all ære til Gud i himmelen som var istand til å åpenbare hemmeligheter og at denne hemmelighet var blitt gitt ham for at tydningen kunne bli kunngjort for kongen (v.27-30).

Drømmen var på en måte et slags svar på Nebukadnesars engstelse for fremtiden. Derfor iaktok han det som skjedde, for av dette skulle kunne finnes ut hva som kom til å skje. Han så en billedstøtte av en mann hvor kroppens deler besto av forskjellige metaller. Hodet var av fint gull, brystet og armene av sølv, buken og hoftene av kobber, benene av jern og føttene dels av jern og dels av leire. Og mens Nebukadnesar i sin drøm betraktet støtten, ble en stein løsnet uten menneskelig medvirkning. Den traff støtten på føttene og knuste dem. Støtten kunne ikke stå uten føttene og falt overende. Steinen ble større og knuste de forskjellige metallene i så små deler at vinden kunne blåse dem bort for å forsvinne for alltid. Men steinen fortsatte å vokse til det ble et stort fjell som fylte hele jorden.

Hvert metall symboliserte et verdensrike. Hodet av gull var Babylon, Nebukadnesars rike. Det hersket over en stor del av Midt-Østen på denne tid. Men bildet åpenbarte at Babylon ikke skulle vare evig, noe som bekymret Nebukadnesar mest. Det ville bli etterfulgt av et annet verdensrike symbolisert med bryst og armer av sølv. Som sølvet er mindre verd enn gull, ville dette rike bli ringere enn Babylon. Deretter blir også dette rike erstattet av ennå et rike, symboliserte med buken og hoftene av kobber, men fortsatt et rike som herske over verden. Metallet av lavest verdi er brukt for å symbolisere det fjerde verdensrike, benene på billedstøtten. Dette rike skulle bli annerledes enn de tidligere riker og hadde meget stor styrke som det skulle bruke til å splintre og undertrykke all motstand. Jernet fortsatte i føttene, men nå blandet med leire. Det ville fortsatt beholde styrken i benene av jern, men nå

Profeten Daniels Bok

ispedd leirens svakhet. Til slutt, i endens tid, ville det fjerde verdensrike bestå av 10 forskjellige riker, symbolisert med 10 tær på billedstøtten. Vi får flere detaljer om disse riker i kapittel 7. Det er på den tid som symboliseres med tærne at Gud griper inn og oppretter sitt rike på jorden.

NEBUKADNESARS BILLEDSTØTTE

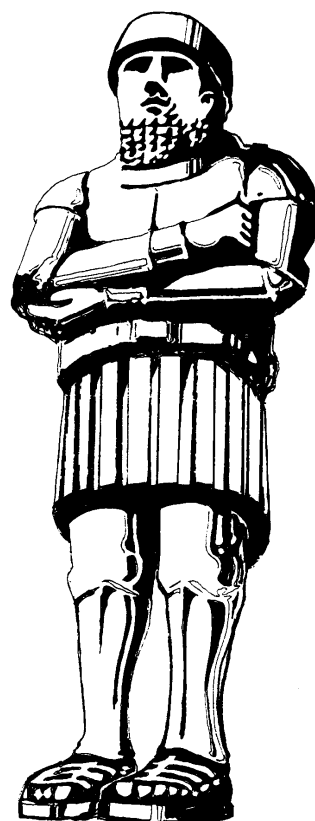
Hodet av gull

Bryst og armene av sølv

Buk og hoftene av kobber

Benene av jern

Føtteren, dels av jern og dels av leire

Babylon

Media og Persia

Grekenland

Rom

Romerrikets etterfølgere

Profetien sier intet om hvilke verdensriker som etterfølger Babylon. Men tiden etter disse riker kan ikke misforståes. Da vil Gud opprette et rike som vil vare evig. "Dette rike skal ikke bli overgitt til noe annet folk" (v.44), med andre ord: det vil ikke bli noe annet menneskelig verdensrike, men dette rike "skal stå fast i evighet."

Hensikten med visjonen

Nebukadnesar var lettet og lykkelig da han så at hans frykt for fremtiden var ubegrunnet. De etterfølgende verdensmakter ville ikke være så mektig som hans, og han ville være historiens største konge. Men drømmen var ikke gitt for å tilfredsstille Nebukadnesar. Den var, og er, et budskap til alle som ønsker å tilegne seg sannheten om hvorfor vi er her og hva som er det endelige mål med jorden. Det er et budskap om lys for en mørk verden. Det viser at Gud ikke alltid vil tillate at alt skal fortsette som det er nå, men vil gripe inn for å gjøre en ende på menneskelige styre. Han åpenbarer de betydeligste omskriftelser som kommer til å skje i menneskenes historie. Og fordi verdenshistorien viser at disse etterhvert inntreffer, kan alle se at hans forutsigelser er sanne. Derfor vil også hans lovende rike, som ennå ikke er opprettet, gå mot sin storslåtte fullbyrdelse.

Profeten Daniels Bok

Disse beviser styrker troen hos Guds folk og oppmuntrer dem når de lever i vanskelige tider. Alt det Daniel forutsa om menneskenes rike er skjedd. Perserriket overtok verdens herredømme etter Babylon. Det ble etterfulgt av Grekenland som igjen ble etterfulgt av Romerriket. Dette rike ble delt i to, Øst-Romerriket og Vest-Romerriket, symbolisert med de to ben på bildet.

VERDENSRIKENES TILKNYTNING TIL DE FORSKJELLIGE METALLER	
Drømmen	Fullbyrdelsen
Hodet av gull	Babylon 605-538 f.Kr.
Bryst og armene av sølv	Perserrike 538-331 f.Kr.
Buk og hoftene av kobber	Grekenland 331-63 f.Kr.
Ben og føtteren, dels av jern og dels av leire	Romerriket og delte rikers etterfølgere 63 f.Kr. til ...
Stein revet løs, ikke med hender	Jesu gjenkomst. Guds rike opprettes
Et stort fjell som fylte hele jorden	Guds rike

Romerrikets maktposisjon opphørte ca. 500 e.Kr., mens jernet i billedstøtten eksisterer helt til Guds rike blir opprettet. Profetien forutsetter derfor at det oppstår en betydningsfull verdensmakt etter Romerrikets fall som eksisterer helt frem til vår egen tid og som vil eksistere også i fremtiden. Det er ikke vanskelig å se at også det er oppfylt. Den katolske kirke som leder en fordervet form for kristendom dukket opp allerede i Romerrikets siste århundre og har utviklet seg til å fylle den rolle den har idag. Profetien er oppfylt i jernet blandet med leire og denne kirkes maktposisjon blir beskrevet nærmere i de senere visjoner.

Da Daniel ga kongen denne tyding ca. år 600 f.Kr. hadde han neppe hørt om Roma i det hele tatt. Å kunne sette jernet i ben og føtter i forbindelse med en verdensmakt som ikke bare skulle overta verdensmakten i 500-600 år, men fortsatt forbli en betydningsfull faktor i verden om 2500 år, er ikke mulig for et menneske. Den viser Guds innvirkning på alle Daniels profetier.

Betyr metallene som er brukt noe spesielt? Daniel har ikke nevnt noe om dette, men vi kan registrere metallenes synkende egenverdi som en motsetning til at styrken av de verdensmakter de symboliserte økte.

Lærdom vi kan hente

Når vi studerer Daniels budskap er det noen opplysninger i hans visjoner som trer spesielt frem:

- Selv om profetiene åpenbarer verdens historie på forskudd helt fra Babylons tid, er det fremfor alt rettet mot endetiden og opprettelsen av det fremtidige Guds rike. Da Daniel begynte sin tyding, fortalte han kongen at det handlet om *"hva som skal skje i de siste dager"* (v.28).
- Visjonene fremhever at Gud har styringen: *"... himmelens Gud har gitt riket og makten og styrken og æren! Menneskenes barn, overalt hvor de bor,*

Profeten Daniels Bok

markens dyr og himmelens fugler – alle har han gitt i din hånd og gjort deg til herre over dem." (v.37-38).

- Billedstøtten symboliserer fire verdensriker men består av èn mann, som symboliserer menneskes rike. Støtten er stor og har strålende glans – men det hadde svakhetspunkter som var lette å angripe. Hodet var av gull, det tyngste metall, og med størst tyngde øverst kunne det lett velte når det ble rammet på føttene. I Skriftene representerer hodet evne til å tenke, og måten denne evne blir brukt, er av menneskelige art og er en medvirkende årsak til at menneskenes rike blir omstyrt.
- Bildet av menneskenes rike vil bli "*knust på èn gang*" (v.35) og dette viser at de nåværende etterfølgere av de forskjellige verdensrikene vist med billedstøtten, vil eksistere i endetiden og bli knust samtidig.

Nebukadnesars svar (v.46-49)

Det Daniel hadde fortalt kongen, gjorde et sterkt inntrykk på ham. I et utbrudd av begeistring forfremmet han Daniel til en av nøkkelstillingene i landet, herre over landskapet Babylon. Daniel fortalte kongen om den del hans tre venner hadde i resultatet og sørget for at også de ble belønnet. I sin glede priste Nebukadnesar Israels Gud. Dette betyr ikke så meget som det høres ut. Høyst sannsynlig føyet han ennå en gud til sin guderekke. Det fremgår ikke hvor meget han virkelig forstod. Begivenhetene i neste kapittel tyder på at det ennå stod endel igjen før han oppfattet det viktigste i Daniels budskap.